

Novela zákona o obchodních korporacích

Vážení klienti a obchodní přátelé,

rádi bychom Vás informovali, že dne 1. 1. 2021 vstoupila v účinnost novela zákona o obchodních korporacích¹ č. 33/2020 Sb. („**Novela**“). Proto Vám nyní přinášíme praktický pohled na to, jaké hlavní změny se podnikatelů z řad obchodních korporací v letošním roce týkají. V tomto newsletteru naleznete stěžejní informace týkající se následujícího:

1. MONISTICKÝ SYSTÉM AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI	str. 1
2. SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE	str. 2
3. ROZDĚLOVÁNÍ ZISKU A JINÝCH VLASTNÍCH ZDROJŮ	str. 2
4. ODPOVĚDNOST ČLENŮ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ	str. 3
5. PODÍLY A AKCIE S VYSÍLACÍMI PRÁVY	str. 4

1. MONISTICKÝ SYSTÉM AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

Dříve byly u akciových společností s monistickým systémem povinně zřizovány dva orgány – statutární ředitel a správní rada. Novelou došlo ke **zrušení funkce statutárního ředitele**, kterou plně nahrazuje správní rada. Výlučně správní rada tak bude do budoucna vykonávat působnost statutárního orgánu.

Samotné zrušení funkce statutárního ředitele bylo automaticky zohledněno v obchodním rejstříku a všechny osoby, které do konce loňského roku působily na pozici statutárních ředitelů, byly z obchodního rejstříku vymazány. **V této souvislosti je proto zapotřebí uvést stanovy do souladu s novou právní úpravou a příslušné změny nechat následně zapsat do obchodního rejstříku.** Je zapotřebí učinit tak nejpozději v den konání volby nových členů správní rady nebo při první změně počtu členů správní rady ve stanovách.

Dosavadnímu statutárnímu řediteli s Novým rokem zanikla možnost jednat za společnost (s čímž souvisí i zneplatnění přístupových údajů do datové schránky společnosti), pokud zároveň nebyl ke konci roku 2020 předsedou správní rady nebo jejím členem se zástupčím oprávněním. Proto, pokud si společnost bude přát, aby za ni jednala stále osoba vykonávající před Novelou funkci statutárního ředitele, která však současně nebyla členem správní rady, musí tuto osobu jmenovat do funkce člena správní rady.

Ze zákona náleží zástupčí oprávnění všem členům správní rady. Zástupčí oprávnění je však možné ve stanovách upravit i tak, že náleží pouze některým z nich. Tuto změnu je pak nutné zapsat do

---

¹ Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech („ZOK“).

obchodního rejstříku. Takto lze některým členům správní rady ponechat pouze rozhodování o obchodním vedení či pouze funkci kontrolní.

2. SMLOUVA O VÝKONU FUNKCE

Pozornost je také potřeba věnovat smlouvě o výkonu funkce, a to hned z několika důvodů. První z nich souvisí s výše uvedenou změnou monistické struktury akciové společnosti. Smlouva o výkonu funkce statutárního ředitele zaniká spolu se zánikem této funkce. Pokud byl dosavadní statutární ředitel odměňován na základě smlouvy vztahující se k této funkci a má-li dále požívat odměny jako předseda, eventuálně člen správní rady, je zapotřebí odměňování nastavit ve smlouvě o výkonu funkce člena správní rady. Nebude-li odměňování sjednáno ve smlouvě o výkonu funkce, pak platí, že výkon funkce člena či předsedy správní rady bude bezplatný.

Novela dále přímo stanoví, co bylo dosud dovozováno judikaturou, a sice, že **smlouva o výkonu funkce člena voleného orgánu kapitálových společností nenabyde účinnosti do okamžiku schválení valnou hromadou**. Konkrétním dnem účinnosti schválené smlouvy je pak den jejího uzavření nebo den vzniku funkce podle toho, který den nastane později. Díky tomu **není nutné schvalovat zvlášť odměny vyplacené za výkon funkce před tím, než valná hromada smlouvu schválila**. Pokud smlouva o výkonu funkce nebude uzavřena z důvodu překážek na straně obchodní korporace, náleží členu voleného orgánu kapitálové společnosti odměna ve výši obvyklé v době vzniku funkce.

3. ROZDĚLOVÁNÍ ZISKU A JINÝCH VLASTNÍCH ZDROJŮ

V reakci na pravidlo dovozované dosud pouze z judikatury Nejvyššího soudu ČR Novela výslovně uvádí, že **zisk zjištěný na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky je možné rozdělit až do konce účetního období následujícího po účetním období, za něž byla účetní závěrka sestavena**.

Stále platí, že zisk či jiné vlastní zdroje lze rozdělit pouze na základě rozhodnutí valné hromady. Ta musí učinit své rozhodnutí s ohledem na výsledky tzv. **bilančního testu**. Jeho podstatou je zohlednění součtu výsledku hospodaření posledního skončeného účetního období, výsledku hospodaření minulých let a ostatních fondů, které může kapitálová společnost nebo družstvo použít podle svého uvážení, sníženého o přídělky do rezervních a jiných fondů, přičemž výsledná částka nesmí být nižší než zisk určený valnou hromadou k rozdělení.

Kapitálové společnosti a družstva musí v souvislosti s rozdělením zisku a jiných vlastních zdrojů projít i tzv. **testem vlastního kapitálu**, který byl dosud povinný jen pro akciové společnosti. Jeho cílem je, aby rozdělením zisku či jiných vlastních zdrojů nedošlo ke snížení vlastního kapitálu pod hodnotu základního kapitálu zvýšeného o fondy, které společnost nebo družstvo dle zákona nebo společenské smlouvy rozdělit nemůže.

Rozhodnutí valné hromady nebo členské schůze družstva učiněné v rozporu s výše uvedenými testy bude nově ze zákona neúčinné. Pokud by statutární orgán společnosti přistoupil k výplatě zisku či jiných vlastních zdrojů na podkladě takového rozhodnutí, budou plnění přijatá společníky, resp. členy družstva, představovat bezdůvodná obohacení. Členové statutárního orgánu, kteří s vyplacením

v rozporu se zákonem souhlasili, nejednali s péčí řádného hospodáře. Nedodržení pravidel výplaty zisku tak může vést mj. k odpovědnosti členů statutárního orgánu za škodu.

Statutární orgán musí i nadále před samotným vyplacením zisku či podílu na jiných vlastních zdrojích provést i **test úpadku**. Zisk nebo podíl na jiných vlastních zdrojích nelze vyplatit, pokud by si tím společnost či družstvo přivodily úpadek, tj. platební neschopnost nebo předlužení.

4. MAJETKOVÁ ODPOVĚDNOST ČLENŮ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ PŘI ÚPADKU

Při porušení péče řádného hospodáře, které vedlo k úpadku společnosti, stará právní úprava zakládala ručení člena statutárního orgánu, pokud v době hrozícího úpadku v rozporu s péčí řádného hospodáře neučinil za účelem jeho odvrácení vše potřebné a rozumně předpokladatelné.

Nově je pro vznik odpovědnosti člena statutárního orgánu relevantní, (i) zda tento člen statutárního orgánu přispěl porušením svých povinností k úpadku obchodní korporace, (ii) zjištění úpadku obchodní korporace insolvenčním soudem a (iii) rozhodnutí o řešení úpadku formou konkurzu. Dojde-li k naplnění výše uvedených skutečností, nově **už nedochází ke vzniku ručení člena statutárního orgánu, nýbrž tento člen může být žalován insolvenčním správcem na poskytnutí plnění až do výše rozdílu mezi souhrnem dluhů a hodnotou majetku korporace do majetkové podstaty. Podání žaloby je závislé na úvaze insolvenčního správce. Na základě rozhodnutí věřitelského výboru však insolvenční správce žalobu podat musí.**

Tím se proces uplatnění odpovědnosti člena statutárního orgánu pro věřitele zjednodušuje oproti situaci před Novelou, kdy bylo nutné nejprve žalovat na založení ručení a následně či zároveň na plnění z titulu ručení.

Konkrétní výše plnění, kterým bude odpovědný člen statutárního orgánu povinen do majetkové podstaty obchodní korporace přispět, bude odvislá od aktuálního rozdílu mezi výší dluhů a hodnotou majetku korporace, a od toho, jakou měrou porušení povinnosti k úpadku obchodní korporace přispělo.

Z praktického pohledu dochází k limitaci výše odpovědnosti člena statutárního orgánu, která může dosahovat nejvýše rozdílu mezi výší dluhů korporace v konkursu a hodnotou jejího majetku. Na straně věřitelů může nová právní úprava způsobit v určitém ohledu zhoršení jejich postavení, neboť jejich pohledávky budou uspokojeny pouze na základě žaloby podané insolvenčním správcem. **Individuální uplatnění pohledávek věřitelů obchodní korporace vůči členu jejího statutárního orgánu je zcela vyloučeno.**

V konkursu i reorganizaci pak nadále zůstává zachována možnost insolvenčního správce požadovat vydání odměny či jiných plnění, která člen statutárního orgánu získal ze smlouvy o výkonu funkce, popř. jiného prospěchu, a to až za období dvou let zpětně před zahájením insolvenčního řízení, do podstaty.

5. PODÍLY A AKCIE S VYSÍLACÍMI PRÁVY

Vysílací právo spočívá v právu vlastníka podílu či akcie, s nímž nebo s níž je toto právo spojeno, jmenovat a odvolat určitý počet členů příslušného orgánu, a to bez ohledu na to, kolika hlasy společník (akcionář) ve společnosti disponuje a jaký podíl na základním kapitálu jeho podíl (akcie) představuje.

Novela umožňuje, aby s podílem nebo akcií bylo spojeno právo jmenovat anebo odvolat jednoho či více členů voleného orgánu společnosti. Počet členů, jejichž funkci může společník tímto způsobem ovlivnit, bude určen společenskou smlouvou, resp. stanovami. Nejméně polovina členů voleného orgánu však musí být stále volena valnou hromadou.

Zavést či změnit vysílací práva společníků je možné na základě souhlasu všech společníků společnosti s ručením omezeným. V akciové společnosti se pro přijetí takového rozhodnutí vyžaduje souhlas tří čtvrtin všech akcionářů.

Společník, kterému náleží vysílací právo, pak může členy voleného orgánu jmenovat písemně s úředně ověřeným podpisem. Jím jmenovaného člena voleného orgánu může valná hromada odvolat jen ve výjimečných případech (např. při zániku vysílacího práva).

***

Věříme, že Vám náš newsletter přinesl užitečné informace a jsme připraveni Vám být nápomocni při řešení jakékoli Vaší situace.

Váš LTA team